

Social- og ældreminister Astrid Krag's talepapir

Anledning	Besvarelse af samrådssp. R og S om bl.a. LEVs vurdering af forholdene på botilbud.
Dato / tid	5. maj 2022
Sted	Folketinget
Talens varighed	Ca. 12,5 minutter
Talens formål	Besvare samrådsspørgsmål R og S.

Samrådsspørgsmål R og S stillet efter ønske fra Charlotte Broman Mølbæk (SF):

Samrådsspørgsmål R

Vil ministeren kommentere LEV's undersøgelse blandt 700 pårørende "Kvalitet i indsatsen for voksne med udviklingshandicap i botilbud" fra feb. 2022, og kan ministeren samtidig oplyse, hvad regeringen påtænker at gøre for at forbedre forholdene og øge trygheden blandt beboerne på bostederne?

Samrådsspørgsmål S

Vil ministeren oplyse, hvilke tiltag man har igangsat eller vil igangsætte for skaffe tilstrækkeligt med personale og flere uddannede pædagoger til bostederne, og om regeringen som opfølgning på 10 års planen for mental sundhed og evalueringen af de specialiserede socialområde dels vil have fokus på tiltag, der kan sikre kvaliteten på bostederne for voksne med kognitive handicap, dels hvilke tiltag den konkret påtænker?

Det talte ord gælder

[Indledning]

Tak for ordet og muligheden for at drøfte et emne, der ligger både mig og regeringen meget på sinde: nemlig at sikre alle, som bor på et botilbud, en tryk og god hverdag.

Jeg besvarer spørgsmålene samlet.

[Indhold i rundspørgen]

Det første samrådsspørgsmål omhandler LEVs analysenotat om kvaliteten på botilbud, som er en rundspørge blandt pårørende til voksne med udviklingshandicap.

Af resultaterne af LEVs rundspørge fremgår det, at et flertal af de deltagende pårørende har en oplevelse af, at kvaliteten af det pædagogiske arbejde og omfanget af støtte er faldet mærkbart. Der er en opfattelse af, at skiftende personale og øget brug af vikarer har været en stigende tendens. Derudover har en betragtelig del af de deltagende en opfattelse af, at der er kommet flere konflikter mellem personale og beboere og beboerne imellem.

Det skaber selvsagt bekymring og frustration over forholdene hos de pårørende, og det berører mig at læse om deres oplevelser.

Flere peger i rundspørgen på, at udfordringerne med bl.a. tryk har rod i vanskeligheder med at rekruttere og fastholde faguddannet personale.

[Rekrutteringsudfordringer]

Manglen på uddannet personale er et problem, vi lige nu ser mange steder i vores velfærdssamfund – og desværre også på socialområdet. Vi har en stærk økonomi, og vi er et af de lande, der er kommet bedst igennem corona-krisen – også økonomisk. Beskæftigelsestallene har været stødt stigende, og ledigheden i vores samfund har ikke været lavere siden 2008. Det er jo en rigtig positiv ting – men det betyder samtidig, at vi har få ledige til en

stor efterspørgsel på arbejdskraft. Det rammer desværre også tilbuddene.

Derudover er der de seneste år sket en stigning i antallet af borgere, som modtager socialpædagogisk støtte (14 pct). Det betyder, at der kan være et behov for endnu mere personale til at opfylde en stigende efterspørgsel på socialpædagogisk støtte.

Og endelig er der en udfordring med at sikre, at området bliver ved med at være attraktivt for medarbejderne at arbejde inden for og uddanne sig til.

I regeringen tager vi denne rekrutteringsudfordring meget alvorligt. Fordi en ordentlig velfærd for mennesker med fx handicap eller psykiske problemer forudsætter, at der er de fornødne medarbejdere.

Samtidig rammer udfordringen også et hårdtarbejdende personale, der grundet mangel på kollegaer ikke altid har tid til at udføre arbejdet, som de ønsker.

Derfor har det for regeringen fra dag 1 været afgørende, at pengene til velfærden dækker det såkaldte demografiske træk. Dvs. at når flere har behov for velfærd – fx fordi vi bliver flere ældre og flere børn, så skal pengene til kommunerne og regionerne følge med. Fordi resultatet ellers bliver, at man skal starte hvert år med at skære ned.

Med de seneste tre års økonomiaftaler har vi løftet kommunernes økonomi med 4,6 mia. kr. Det har dækket de demografiske træk og mere til. Derudover fremsatte regeringen i efteråret en velfærdslov, som der desværre ikke var opbakning til i Folketinget – heller ikke blandt de partier, som i sidste valgkamp lovede danskerne, at de ville holde hånden under velfærden.

Jeg vil om lidt vende tilbage til, hvad vi herudover har gjort for at imødekomme problemerne med at rekruttere og fastholde medarbejdere.

[Forbehold omkring LEVs rapport]

Jeg bider dog også mærke i, at der er en række forbehold ved rundspørgen, som LEV selv fremhæver i analysenotatet. Blandt andet, at det må forventes, at der er en "tendens til at flere kritiske end tilfredse pårørende har valgt at medvirke i rundspørgen" og at det, som de skriver, "naturligvis påvirker det samlede billede".

Derfor skal man være varsom med at drage meget håndfaste konklusioner om udviklingen i kvaliteten mv.

[VIVEs brugertilfredshedsundersøgelse]

Med evalueringen af det specialiserede socialområde er der gennemført flere undersøgelser, som giver supplerende indblik i kvaliteten på tilbuddene. VIVE har bl.a. spurgt ind til tilfredsheden med tilbud og sagsbehandling blandt beboere i botilbud eller botilbudslignende tilbud og blandt mennesker, som modtager bostøtte.

VIVE's undersøgelse viser, at der er en forholdsvis høj tilfredshed med støtten fra hjemmevejledere og personale på botilbuddet. 77 pct. af beboerne i botilbud eller botilbudslignende tilbud er tilfredse eller meget tilfredse med den støtte, de får. Blot 8 pct. af beboerne i botilbud og botilbudslignende tilbud er utilfredse eller meget utilfredse med støtten.

Jeg hæfter mig særligt ved, at det i VIVE's undersøgelse er borgere med de mest komplekse behov, som oplever de største udfordringer. De oplever i højere grad ikke at blive tilstrækkeligt udredt, ligesom de i højere grad oplever at mangle støtte.

[Forbedring af forhold og tryk på botilbud]

Der spørges der bl.a. ind til, hvad regeringen har tænkt sig at gøre for at forbedre forholdene og øge trygheden for beboerne på bosteder. At vi holder hånden under velfærden er en helt grundlæggende forudsætning for en ordentlig kvalitet. Men penge gør det ikke alene.

Evalueringen af det specialiserede socialområde skal give os et bedre vidensgrundlag at stå på, når vi skal beslutte, hvordan socialområdet skal indrettes fremover. Før valget i 2019 sagde regeringen, at vi ønsker at indføre en specialeplanlægning med inspiration fra sundhedsområdet, så vi sikrer, at der er de rette tilbud og indsatser til borgere med behov for en specialiseret indsats, og at vi sørger for, at specialiseret viden ikke forsvinder eller udvandes.

Det er stadig regeringens ambition. Vores mål er, at børn, unge og voksne med handicap eller sociale problemer tilbydes den rette hjælp fra start – uanset hvor komplekse behov, man har.

Jeg glæder mig til at præsentere regeringens konkrete forslag og starte forhandlinger inden sommerferien.

Vi har derudover også via midler fra Udviklings- og Investeringsprogrammet i 2021 igangsat en række andre initiativer, herunder et forsøg med en ikke-konfronterende tilgang til håndtering af udadreagerende adfærd (2022-2024), som skal forebygge voldsomme episoder og magtanvendelser på botilbud.

Vi har desuden via midler fra seneste SSA-aftale for 2022 igangsat et initiativ om forebyggelse af magtanvendelse. Initiativet er målrettet botilbud for voksne med handicap.

Derudover har vi afsat midler i SSA-aftalen for 2021 til Socialstyrelsens Indsatsteam til forebyggelse af vold på botilbud til formål at yde målrettet støtte, vejledning og undervisning i forebyggelse af voldsomme episoder.

Socialstyrelsen har med midler fra Udviklings- og Investeringsprogrammet herudover i 2021 igangsat en screening af virksomme metoder og tilgange på botilbud, som skal skabe mere viden om, hvad der giver kvalitet i det socialpædagogiske arbejde.

Samlet set skal initiativerne bidrage til at kvalificere det faglige niveau og skabe øget tryghed på botilbuddene.

[Tiltag for at sikre tilstrækkeligt med personale på botilbud og flere uddannede pædagoger]

For at vende tilbage til spørgsmålet om at sikre tilstrækkeligt med personale på botilbud, kan jeg gentage, at jeg tager rekrutteringsproblematikken meget alvorligt. For på bedst mulig vis at afhjælpe udfordringen, er det nødvendigt, at både regeringen, Folketinget og kommunerne gør en indsats.

Som tidligere nævnt har regeringen gennem de seneste tre års økonomiaftaler givet kommunerne et velfærdsloft ved samlet at tilføre dem ca. 4,6 mia. kr., således pengene til velfærden dækker det demografiske træk – og mere til.

Derudover har vi gjort en række tiltag, der skal sikre flere medarbejdere generelt. I januar indgik regeringen sammen med Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne aftale om en reformpakke, som samlet set styrker den strukturelle beskæftigelse med ca. 12.000 personer. Herunder har vi fjernet modregningen i pensionen for danskere på folkepension, førtidspension eller seniorpension – også for ægtefæller. Så det bedre kan betale sig at lægge nogle timer på arbejdsmarkedet.

Med hensyn til at få flere uddannede pædagoger til bostederne, så er det en udfordring, hvor løsningerne sandsynligvis skal findes på tværs af flere ministerområder. Det vedrører blandt andet

spørgsmål om overgangen til arbejdsmarkedet, hvordan vi fastholder flere pædagogisk uddannede i professionen samt at styrke pædagoguddannelsen.

Regeringen gav som noget af det første et økonomisk løft til pædagoguddannelsen i årene 2019-2023.

I slutningen af 2021 blev næste skridt mod en bedre pædagoguddannelse taget i form af offentliggørelsen af en grundig evaluering af pædagoguddannelsen.

Det er forventningen, at regeringen i løbet af året kan gå i gang med de vigtige drøftelser af, hvordan vi får styrket uddannelsen.

Med finanslovsaftalen for 2021 er der blevet afsat midler til at sikre ledige over 30 år, som enten er ufaglærte eller er faglærte med en forældet uddannelse, retten til at påbegynde en SOSU assistentgrunduddannelse i 2021 med 110 pct. af deres hidtidige dagpengesats. Den ordning er vi enige med sammen med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Kristendemokraterne om at videreføre i forlængelse af regeringens udspil Danmark Kan Mere I.

Derudover har vi afsat 80 mio. kr. årligt fra 2021-2024 til et exceptionelt løft af taxametertilskuddene til hovedforløbene på social- og sundhedsuddannelserne, dvs. både social- og sundhedsassistent og social- og sundhedshjælper.

[Opfølgning på 10-årsplanen for psykiatrien]

Der spørges også ind til, hvordan regeringen vil forbedre kvaliteten for både beboerne og personalet på botilbud i regi af 10-årsplanen for psykiatrien.

I forhold til 10-årsplanen for mental sundhed er der i det faglige oplæg er 37 gode anbefalinger. Dem er regeringen i gang med at se på.

Vi er således stadig i gang med overvejelser om den videre proces. Det tager tid.

Så snart, der er noget klart, vil vi melde det ud.

[Afrunding]

Regeringen og jeg selv er meget optaget af, at vi alle steder i vores velfærdssamfund – også på botilbuddene for nogle af vores mest sårbare medmennesker – har ordentlige forhold og arbejdsvilkår. Så børn, unge og voksne med behov for særlig støtte skal føle sig trygge ved, at fællesskabet træder til, når der er behov for det.

Tak for ordet.